

Medžio vertinimo pasas

Želdiniai Pavienis medis Data 2024 m. liepos 26 d.
Adresas/Vietovė Bernardinų g. 10 Vilnius, WGS 54.683308, 25.292469 Medžio Nr. _____
Medžio rūšis Paprastasis uosis Skersmuo 82 Aukštis 17 Lajos skersmuo 12
Įrankiai ir metodai Vizualinė ekspertizė, puvinio išplitimo vertinimas akustiniu tomografu

Objektai, kuriems keliamas pavojus

Nr.	Rizikos objektų aprašymas	Zonavimas			Objektų lankomumas 1 – retai 2 – kartais 3 – dažnai 4 – nuolat	Objektų dislokacijos galimybė	Objektų pašalinimo galimybė
		Objektai po laja	Objektai atst. 1xHk	Objektai atst. 1,5xHk			
1.							
2.							
3.							
4.							

Aplinkos sąlygos

Ankstesni įvykiai _____ Topografija Lygi ☒ Šlaitas _____ %
Aplinkos formavimas Nėra ☐ Statybos ☐ Kirtimai ☐ Dirvožemio pokyčiai ☒ Pažeistos šaknys ☐ Kita _____
Dirvožemis Ribotas augimo plotas ☐ Užmirkęs ☐ Suplūktas ☐ Asfaltas virš šaknų ☐ Kita _____
Dom. vėjo kryptis ☒ Įprastinės oro sąlygos Stiprūs vėjai ☐ Apledėjimas ☐ Sniegas ☐ Drėk. pertekl. ☐ Kita _____

Bendro pobūdžio pastabos apie medžio būklę

Gyvybingumas Žūstantis ☐ Nusilpęs ☐ Gyvybingas ☒ Lapija Nėra (žiema) ☐ Nėra (žuvusi) ☐ Normali 15 % (defol.)
Chlorot. _____ % Nekroz. _____ % Biotiniai paž. _____ Abiotiniai paž. _____
Problematiškos zonos Laja ☒ Kamienas ☒ Šaknys ☐ Kita _____

Fizinės apkrovos

Vėjas Apsaugota ☒ Dalinai aps. ☐ Atvira ☐ Vėjo tunelis ☐ Sant. lajos dydis Mažas ☐ Vidutinis ☒ Didelis ☐
Lajos tankumas Reta ☐ Normali ☒ Tanki ☐ Vijokliai, parazitiniai augalai ☐
Potencialios grėsmės ir jų pokyčiai _____

Ydos, sukeliančios struktūrinius medžių defektus ir didinančios nelaimingo įvykio tikimybę

Laja ir šakos
Nesubalansuota laja ☒ Lajos/kamieno skersmens sant. _____ Žuvusios šakos ☒ Didž. šakos skersmuo _____ nereikš.
Lūžl./įkibusios (skaičius) _____ Ilgos šakos ☐ Trūkiai _____ Žaibo pažeidimai _____
Stiebo išreikštumas lajoje ☐ vidutiniškas _____ Įaug. žievė ☐ Silpnas prisisėgimas ☐ Visa viršūnė _____
Drevės _____ % (nuo šakos apimties) Lūžusios šakos _____ Žuvusios šakos _____
Vėžys ☐ Balanos puvinys ☒ Gryb. vaisiakūniai ☐ Centrinis puvinys _____ Vilkūgliai _____
Genėjimo istorija Valymas ☐ Retinimas ☐ Pakėlimas ☐ Žeminimas ☐ Viršūnės pjovimas ☐ Genėj. žaizdos ☐
Kita _____
Pastabos _____
Mechaninė apkrova Nereikšminga ☐ Maža ☒ Vidutiniška ☐ Didelė ☐
Įvykio tikimybė Maža ☒ Vidutinė ☐ Didelė ☐ Labai didelė ☐

Kamienas

Atšokusi žievė ☐ Nenormali žievės spalva/tekstūra ☐ Daugiakamieniškumas ☒ Įaugusi žievė ☐ Trūkiai ☐
Balanos žaizdos/puviniai ☒ Vėžys/išaugos ☐ Išskyros ☐ Žaibo pažeidimai ☐ Centrinis puvinys ☒ Gryb. vaisiakūniai ☐
Drevės _____ % nuo apimt., gylis _____ Nulaužijimo ydos ☐ Pasvirimas _____° Pasvirimo korekcijos _____
Pastabos _____
Mechaninė apkrova Nereikšminga ☐ Maža ☐ Vidutiniška ☒ Didelė ☐
Įvykio tikimybė Maža ☐ Vidutinė ☒ Didelė ☐ Labai didelė ☐

Šaknų sistema

Užkastas šaknies kaklelis ☐ Stiebą apsiūvijusios šaknys ☐ Negyvos šaknys ☐ Puvinys ☐ Gryb. vaisiakūniai ☐ Išskyros ☐
Medienos trūkiai ☐ Mech. pažeidimai ☐ Dirvožemio pasislinkimas ☐ Dirvožemio trūkiai ☐ Nukastos/atviros šaknų sistemos ☐
Pastabos _____
Mechaninė apkrova Nereikšminga ☐ Maža ☐ Vidutiniška ☐ Didelė ☐
Įvykio tikimybė Maža ☐ Vidutinė ☐ Didelė ☐ Labai didelė ☐

Būklės vertinimo aprašas

Bendro pobūdžio pastabos. Vertintas medis pavaizduotas Pav. 1. Tai jaunas uosis, kurį bandyta pražudyti sugręžiojus kamieną krūtinės aukštyje ir į gręžimo angas pripylus pesticidų. Po šio įvykio, medžio lapija atsistatė, kas indikuoja, jog likusi gyva kamieno dalis šiuo metu yra pakankama medžio gyvybingumui palaikyti. Tačiau pesticidų panaudojimas lėmė tai, kad 0-8 m aukštyje nuo žemės paviršiaus atsivėrė kamieno balana dėl mirusios ir atšokusio žievės zonų (Pav. 2). Šiose zonose neišvengiamai vystysis kamieno puviniai, dėl kurių išplitimo kamienas laipsniškai neteks savo struktūrinio integralumo ir taps grėsmingu aplinkai dėl kamienų lūžimo pavojaus. Ši medžio yda nebepataisoma.

Pav. 1. Vertintas paprastasis uosis, Bernardinų g. 10 kiemas, Vilnius, WGS 54.683308, 25.292469.

Pav. 2. Žievės netektis kamienuose lems neišvengiamą medienos puvinį plitimą.

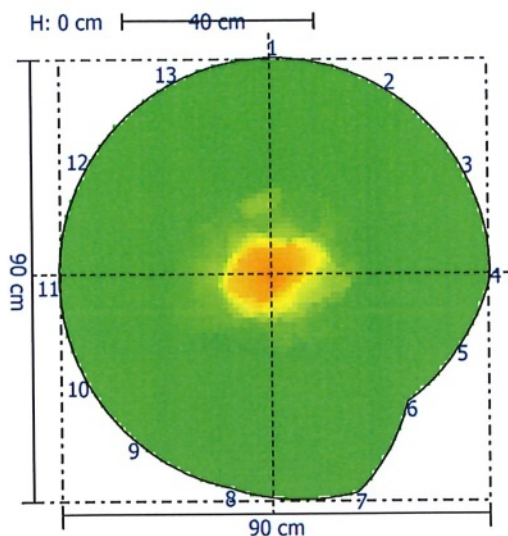
Laja. Lajos balansas yra patenkinamas, sausų šakų nedaug, jos dėl savo mažo dydžio nekelia grėsmės infrastruktūrai ir lankytojams. Per artimiausius kelerius metus rekomenduojame pašalinti Pav. 3 pažymėtą šaką, rodykle pažymėtoje vietoje dėl atšokusio žievės vystysis puvinį sukėlėjai.

Pav. 3. Dėl medienos puvinį keliamo pavojaus šią šaką kelerių metų laikotarpyje teks pašalinti.

Kamienas. Pagrindinės medžių stabilumo problemos – centrinio kamieno puvinio – vertintas uosis neturi (Pav. 4). Nepaisant to, žievės netektis dideliame kamieno plote lems lėtą, tačiau neišvengiamą medienos puvinį vystymąsi periferinėje kamieno dalyje (Pav 2).

Pav. 4. Akustinio tomografo nuotrauka 0,5 m aukštyje rodo, kad centrinio kamieno puvinio šis medis neturi.

Išvados.

Šis uosis dėl padarytos žalos niekada nebetaps šimtamečiu medžiu, centriniu želdinių akcentu. Dėl pesticidų padarytos žalos apatinėje kamieno dalyje vystysis puviniai. Šis medis, remiantis mūsų prognozėmis, nevykdant papildomų stabilizavimo darbų, mechaninio kamienų stabilumo gali netekti per ateinančius 10-15 metų.

Norint šį uosį išsaugoti kuo ilgiau, yrant kamienui būtina keliais etapais redukuoti jo lają, žeminant aukštį ir subalansuojant svorio centrą kamienų išilginės ašies atžvilgiu. Tokiu būdu, šis uosis 2-3 dešimtmečius galėtų atlikti dabartinę savo funkciją, laipsniškai virstant žemėjančiu bioįvairovei svarbiu medžiu.

Šiuo metu medžio keliamas grėsmė aplinkai yra maža, bet kelerių metų laikotarpyje augs. Siekiant išlaikyti mažą keliamos grėsmės lygmenį, ateityje būtina redukuoti lają.

Bendras medžio keliamas pavojus

Medžio keliamas pavojus, įgyvendinus rekomendacijas

Rekomenduojamas sekančio įvertinimo terminas (metai)

Išsamesnio tyrimo būtinybė

Apžiūrą ribojantys veiksniai

Vertinimą atliko

Mažas	☒	Vidutiniškas	☐	Didelis	☐	Ekstremalus	☐
Mažas	☒	Vidutiniškas	☐	Didelis	☐	Ekstremalus	☐

Ne ☐ Taip ☐ Priežastys _____

Remigijus Bakys

